Liefde is
AARDAPPELEN

EEN PRODUCTIE VAN ZEPPERS FILM IN COPRODUCTIE MET ZENO FILMS EN VPRO REGIE EN CAMERA ALIONA VAN DER HORST MONTAGE MAASJA OOMS E.A. ANIMATIES SIMONE MASSI GELUID TIM VAN PEPPEN E.A. GELUIDSONTWERP MARC LIZIER GELUIDSONTWERP ANIMATIES EN MUZIEK STEFANO SASSO KLEURCORRECTIE STEFANO BERTACCHINI UITVOERENDE PRODUCENT JULIA VAN SCHIEVEEN EINDREDACTEUR VPRO DAVID KLEIJWEGT PRODUCENT FRANK VAN DEN ENGEL

NL FILM FONDS MEDIA FONDS COBO vpro **12 OKTOBER IN DE BIOSCOOP** Zeppers Stichting Abraham Tuschinski Fonds WILdemarketing AL

PERISCOOPFILM.NL

Liefde is aardappelen

Een film van ALIONA VAN DER HORST

Nederland | 2017 | 90 min | Russisch | Nederlandse ondertiteling

De film wordt uitgebracht door:

PERISCOOP FILM
Arie Biemondstraat 111 | 1054 PD AMSTERDAM
t: 020 820 49 40
Wiepko Oosterhuis | e: wiepko@periscoopfilm.nl

Publiciteit:

FILM INCOMPANY
Petra van Horssen
e: petra.vanhorssen@filminc.nl
t: 020-7371356

Anne Kervers
e: anne.kervers@filminc.nl

PERISCOOP FILM

www.periscoopfilm.nl
facebook.com/periscoopfilm
@PeriscoopFilm

VANAF 12 OKTOBER 2017 TE ZIEN IN DE BIOSCOOP

Een kleine vrouwengeschiedenis over grote gebeurtenissen. Een diep ontroerende film van documentairemaker Aliona van der Horst over haar Russische boerenfamilie en het leven onder Stalin.

SYNOPSIS

Op een dag krijgt filmmaakster Aliona van der Horst een erfenis: een kamertje van zes vierkante meter in een houten huisje, op het platteland van Rusland, waarin haar moeder is opgegroeid. Het was alsof het leven haar een speelkaart aanreikte die ze moest inzetten. Zo begon haar zoektocht naar het onbekende verleden van haar Russische moeder en vijf zusters. Allen bleken te kampen met angsten en verdringing. Stalin, oorlog en kunstmatige hongersnoden hadden hun wezen en ziel diep verwond en bekrast.

Aliona's zoektocht naar de levens en lotgevallen van haar familie is een liefdevolle, navrant poëtische film, met personages als uit een verhaal van Tsjechov. Animaties door de Italiaanse kunstenaar Simone Massi verbeelden op fantasmagorische wijze de onvoorstelbare gebeurtenissen in Sovjet-Rusland. Met de geschiedenis van deze heel gewone mensen, in het kleine boerenhuis, vertelt de maakster tegelijkertijd het grote verhaal van bloedige terreur en immer voortlevende angst: die andere erfenis.

© TIM VAN PEPPEN

LANGE SYNOPSIS

Met het overlijden van haar moeder, erfde filmmaakster Aliona van der Horst een deel van het leeggekomen familiehuis in Rusland: een kamertje van 6m2. Ze ging, met camera, terug naar het dorp waar zij als kind in de vakanties logeerde, waar de stemmen van haar oma en tantes nog leken te weerklinken. Maar wie waren zij? Wat voor levens hadden zij? Hoe heeft het leven haar moeder gevormd tot wie ze is geworden? Vanwaar toch die voortdurende angst? En die grenzeloos lijkende opoffering?

Rondkijkend en speurend in de krochten van het boerenhuis, als in een kathedraal vol relikwieën en iconen. Pratend met familie en buren tovert de maakster, in subtiele, poëtische, altijd liefdevol nieuwsgierige scènes en taferelen de geschiedenis van de familie Zotov tevoorschijn. Dozen en koffers vol afgedragen schoenen, in alle maten. Stapels lapjes, doeken, dekens, verstofte voorraden blikjes en weckpotten. Voor je weet maar nooit.
Aliona's moeder verliet haar familie in de hoogtijdagen van de Koude Oorlog voor een Nederlandse man en kreeg daarmee het stempel 'verraadster van het moederland'. Zij kon de jaren voor haar dood niet meer praten, maar spreekt toch in de film via haar nagelaten brieven. Tezamen met het beluisteren van een oud cassettebandje met baboesjka's herinneringen komen de familieleden één voor één tot leven.

Niet iedereen is blij met haar nieuwsgierigheid naar vroeger. Mede-erfgenaam neef Sasha heeft grootse plannen met de bouwval. Hij vindt het niet prettig, dat gefilm in de oude rommel. Tante Liza vindt dat ze overdrijft. Was het nou echt zo erg, die kunstmatige hongersnood van Stalin? Of de oorlog? Het leven van de familie was normaal, iedereen leefde zo: 'Aliona, waarom maak je alles zo groot? Er vloog een mug voorbij maar jij zag weer een olifant vliegen!' En tante Valya zegt: 'Met een volle buik begrijp je een hongerlijder niet.'

Voor de hardvochtige en angstaanjagende gebeurtenissen uit haar moeders jeugd en oma Polya's meer dan smartelijke ervaringen in de Stalin-jaren van zuivering, oorlog en uithongering, zocht Van der Horst lang naar een animatiekunstenaar die deze universeel zou kunnen verbeelden. Zij vond hem in de veel gelauwerde Simone Massi, die in zwart-wit, met vetkrijt, leven en lot van haar familie tot leven bracht. De zeis waarmee vrouwen over schamele korenvelden slaan is als de gesel van hun gemeenschappelijke, grote geschiedenis. Het individu is niets, de gemeenschap alles, tot heil van het immense moederland.

DIRECTOR'S STATEMENT

De film begon met een simple en universele vraag: wie was mijn moeder voordat ze mijn moeder werd?
Zeven jaar geleden kreeg mijn moeder een hersenziekte waardoor ze niet meer kon praten. Ik zag de effecten van haar jeugd op haar en mijn leven, maar niet de oorzaken. En kon het niet meer vragen.
Deze film lijkt een vervolg op de andere film die ik heb gemaakt over mijn ouders: 'Na de lente van '68 ' ging over liefde in tijden van Koude Oorlog. In die film zegt mijn moeder: "Ik denk niet aan het verleden, daarom leef ik nog." Jaren later vond ik flarden van haar jeugdervaringen terug in de brieven en memoires die ze achterliet. En kon zo een puzzle reconstrueren. Ik ben er haar dankbaar voor, een groter cadeau had ze me niet kunnen doen.

Tegelijkertijd kreeg ik een erfenis: zes vierkante meter van een huis waar mijn Russische moeder als kind was opgegroeid. Omdat het huis moest worden leeggeruimd en er moest worden besloten wat er mee zou gebeuren, kon ik niet meer aan de zijlijn blijven staan. Ik moest me verhouden tot mijn verre Russische familie. Een doodgewone Russische familie. Zo gewoon dat ik met een mond vol tanden stond toen mijn nicht mij vroeg waarom ik dit wilde gaan filmen. Er waren immers geen familieleden verbannen of gedood tijdens de Stalin jaren? Er zijn geen familieleden opgegeven.
De zoektocht liep niet op rolletjes. Mijn rol als 'Westerse buitenstaander' werd keer op keer door mijn familieleden benadrukt. Ik heb niet meegemaakt wat zij hebben meegemaakt. Kan ik ze wel begrijpen? "Wij leefden binnen de norm, er is mij niets bijzonders overkomen", zegt mijn tante Liza keer op keer. Maar wat was die 'norm', dat 'gewone leven'. Er bleek veel wreedheid en lijden binnen de norm te horen.

Mijn moeder is getekend en verwond door haar geschiedenis. Ik ben een generatie later, de geschiedenis heeft me geraakt, maar niet zo diep meer. Tot in de derde generatie zijn in het DNA de sporen te zien van grote psychische trauma's, zoals honger en oorlog in families: het intergenerationele trauma. Bijna heel Rusland lijdt aan dit intergenerationele trauma. Het onverwerkte verleden blijft het heden in Rusland bepalen.

Ik geloof dat wij mensen keer op keer het verhaal van ons leven herschrijven. In de tijd dat ik deze film maakte stierf mijn moeder en werd ik zelf moeder: de generaties schoven een plekje op.

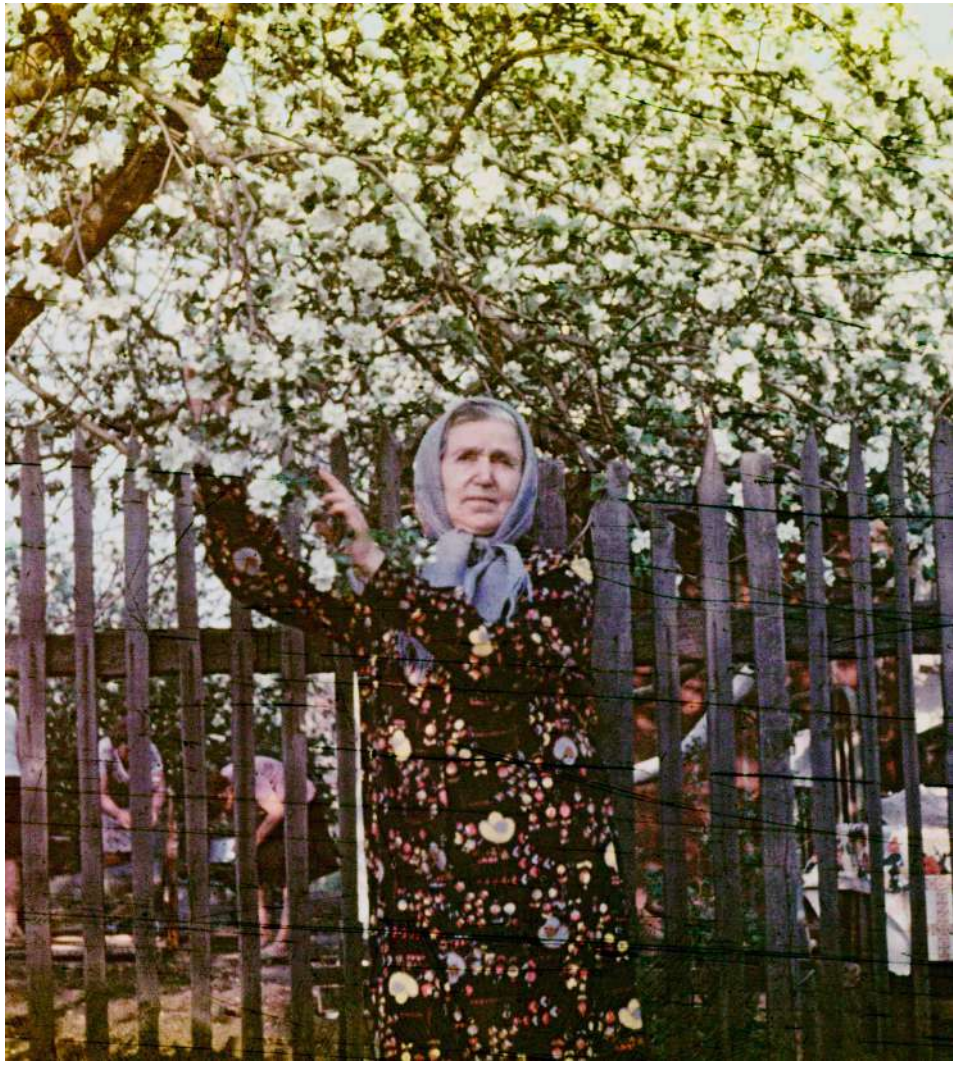

© TIM VAN PEPPEN

ANIMATIES

In deze film werkte de regisseur samen met animator en beeldend kunstenaar Simone Massi. Aliona: 'Het verleden van mijn familie wilde ik in deze film niet als feit, ondersteund door archiefmateriaal, maar juist als herinnering en verbeelding weergeven. Ik heb het werk van wel honderd animatoren bekeken, maar niemand leek te passen. Totdat ik het werk zag van Simone Massi. Zijn animaties zijn dromen, je vliegt door tijd en ruimte heen. Zo zie ik ook het verleden, als een steeds veranderend construct van ons brein. De blikken van zijn personages, vol eenzaamheid en een onderdrukt verdriet, waren precies de emotionele toon die ik zocht.'

SIMONE MASSI (1970, Pergola, Italië) studeerde animatiefilm aan de Academy of Fine Arts Urbino. Sinds hij afgestudeerd is, werkt hij als freelance tekenaar van korte animaties en illustrator. Ondanks de moeilijkheden die hij op zijn pad tegenkwam als onafhankelijk filmmaker (hij tekent volledig met de hand) heeft hij al ruim een dozijn animatiefilms geproduceerd die in 54 landen vertoond zijn en samen ruim 200 maal bekroond werden.

Massi komt uit een boerenfamilie en zijn recente animaties zijn zijn persoonlijke (kinder)herinneringen aan het arme, harde boerenbestaan in Italië. Deze sensibiliteit voor het boerenleven was voor Aliona van der Horst belangrijk en zo zag zij veel overeenkomsten tussen de Russische en de Italiaanse boerensferen die gebruikt konden worden voor haar film.

Zijn stijl is zeer arbeidsintensief. Ook voor LIEFDE IS AARDAPPELEN werkte hij met de hand, ondersteund door een team, en gebruikte zwart-wit met incidentele rode accenten.

RECENTE FILMOGRAFIE:

2006 LA MEMORIA DEI CANI (The Memories of Dogs)
2009 NUVOLE, MANI (Clouds, Hands)
2011 DELL'AMMAZZARE IL MAIALE (About Killing the Pig)
2014 L'ATTESA DEL MAGGIO (The Wait of May)

Voor een compleet overzicht van Simone Massi's werk:
www.simonemassi.it

REGISSEUR

ALIONA VAN DER HORST is geboren in Moskou en getogen in Nederland, dochter van een Russische moeder en Nederlandse vader. Ze studeerde Russische Letterkunde aan de UvA, behaalde haar staatsexamen als tolk Russisch om vervolgens regie documentaire aan de Nederlandse Film en TV Academie te studeren. Zij studeerde af met de veelbekroonde film DAME MET HET WITTE HOEDJE.

De regisseur heeft vijf internationaal bekroonde lange documentaires op haar naam staan, waaronder NA DE LENTE VAN '68 (Gouden Beeld 2001), over de liefde van haar ouders in tijden van Koude Oorlog, VOICES OF BAM (co-regie Maasja Ooms), een film over rouw en herinnering (o.a. Juryprijs Tribeca Film festival). BORIS RYZHY, een portret van een jonge Russische dichter en zijn generatie, werd onderscheiden met de Zilveren Wolf op het IDFA 2008 en won de hoofdprijs op het Edinburgh Filmfestival. Haar film WATER CHILDREN opende verscheidene internationale festivals, werd genomineerd voor een Gouden Kalf en ontving de Doxa Award in Vancouver.

FILMOGRAFIE

2017	LIEFDE IS AARDAPPELEN
2013	15 POGINGEN
2011	WATER CHILDREN
2008	BORIS RYZHY
2006	VOICES OF BAM
2004	THE HERMITAGE DWELLERS
2000	NA DE LENTE VAN '68 - EEN KLEINE LIEFDESGESCHIEDENIS
1997	DAME MET HET WITTE HOEDJE

Voor een compleet overzicht van haar werk en haar biografie:
www.alionavanderhorst.com

PRODUCENT

Zeppers

ZEPPERS FILM is een onafhankelijke productiemaatschappij voor documentairefilms van gerenommeerde regisseurs en getalenteerde debutanten, opgericht in 1997 door Frank van den Engel. Zeppers Film werkte al eerder succesvol samen met regisseur Aliona van der Horst aan de documentaires BORIS RYZHY (2008), VOICES OF BAM (2006) en WATER CHILDREN (2011).

NIEUWE RELEASES:

2017	HIER BEN IK - Regie: Sarah Vos en Sander Snoep.
2016	HOW TO MEET A MERMAID - Regie: Coco Schrijber.
2016	STRANGER IN PARADISE - Regie: Guido Hendrikx.

IN PRODUCTIE (een selectie):

DE RODE ZIEL – Regie: Jessica Gorter.
DE SCHATTEN VAN DE KRIM - Regie: Oeke Hoogendijk.
MORISOT – THE HEART IS A REBEL – Regie: Klaas Bense.

Voor een compleet overzicht van de producties van Zeppers Film:
www.zeppers.nl

© TIM VAN PEPPEN

CREDITS

Scenario en regie
Aliona van der Horst

Montage
Maasja Ooms
Aliona van der Horst

Montage adviezen
Ollie Huddleston

Camera
Aliona van der Horst
Stefano Bertacchini
Jessica Gorter
Masha Osipova

Slow motion camera
Maasja Ooms

Geluid
Tim van Peppen
Vladimir Rizun
Fokke van Saane

Kleurcorrectie
Stefano Bertacchini

Geluidsontwerp en -mix
Marc Lizier

Animaties
Simone Massi & team

Geluidsontwerp animaties en muziek
Stefano Sasso

Post productie coördinator
Natasja Möhrs

Uitvoerend Producent
Julia van Schieveen

Eindredactie VPRO
David Kleijwegt
Barbara Truyen

Producent
Frank van den Engel

Distributie
Wiepko Oosterhuis | Periscoop Film

Deze film kwam tot stand met steun van Filmfonds, Mediafonds, CoBO Fonds, Wilhemina E. Jansen Fonds, Abraham Tuschinski Fonds.